

**VEILIGHEID VERSTERKT
ALS JE SAMENWERKT**

**2024
BEWUST
VEILIG**

Toolbox 'Veiligheidsgedrag: risico's herkennen en bespreekbaar maken'

Barteld Dijkman A&O specialist Vollandis

Bewust veilig; kan dat wel?

Wie zegt

- Ja

- Nee

Bewust veilig; kan dat wel?

Ons gedrag bestaat uit bewust en onbewust gedrag.

95%

Al ons handelen bestaat uit 95% onbewust gedrag.

5%

Dat betekent dat we 5% van de tijd bewust bezig zijn.

Hoe werkt dat?

SYSTEEM 1

Intuïtie & Instinct

95%

Onbewust
Snel
Automatisch
Elke dag beslissingen
Fout gevoelig

SYSTEEM 2

Rationeel denken

5%

Bewust
Langzaam
Kost moeite
Complexe beslissingen
Betrouwbaar

Bron: Daniel Kahneman

Wat doen we bewust?

- Aandacht geven aan veilig werken

- Door

- Beleid
- Protocollen
- Richtlijnen
- Voorlichting en training
- Toolboxen, zoals

- Dus we weten het!

- Maar hoe vaak?

- Hoe vaak op de werkvloer?

5%

Hoe kan het beter!

Heb aandacht voor elkaars onbewust gedrag

SYSTEEM 1

Intuïtie & Instinct

95%

Onbewust
Snel
Automatisch
Elke dag beslissingen
Fout gevoelig

Wat doen we onbewust?

- We houden van routines
 - Dat werk lekker efficiënt, tot dat... .
- De werkomgeving heeft veel invloed op ons gedrag
 - Zo doen we het hier!
 - Het gaat toch altijd goed zo!
- We houden ons vast aan de uitzondering op de regel
 - Stofmasker dragen?
 - Stoppen met roken?
 - Helm dragen?
 - Samen tillen?
 - *‘Mijn vader, altijd hard gewerkt in de bouw, is 90 jaar geworden. Dat waren pas tijden!’*
- We houden niet van opgelegde veranderingen.
 - Hoezo veranderen? Wat deden we verkeerd?
 - We gaan door waar we gebleven waren.

Wat doen we nog meer onbewust?

Risico inschatten

We schatten in wat de consequenties zijn van ons gedrag.

- We beantwoorden 3 vragen:
 - Zijn de gevolgen van ons gedrag negatief?
 - Zijn de effecten van ons gedrag nu of toekomstig?
 - Zijn we er zeker of onzeker?

Dit is fout gevoelig

SYSTEEM 1
Intuïtie & Instinct

95%

Onbewust
Snel
Automatisch
Elke dag beslissingen
Fout gevoelig

Inschatten van risico's

Zeker, direct en negatief

- Risico niet accepteren
- Voorbeeld:
- Bij een uitslaande brand in het bedrijfspand gaat je zeer waarschijnlijk niet het gebouw binnen.

Onzeker, niet direct en niet negatief

- Risico accepteren.
- Voorbeeld:
- Blootstelling aan gevaarlijke stoffen zoals kwartstof, oplosmiddelen, lawaai maar ook zwaar fysiek werk.
- De effecten zijn pas na jaren merkbaar.

SYSTEEM 1
Intuïtie & Instinct

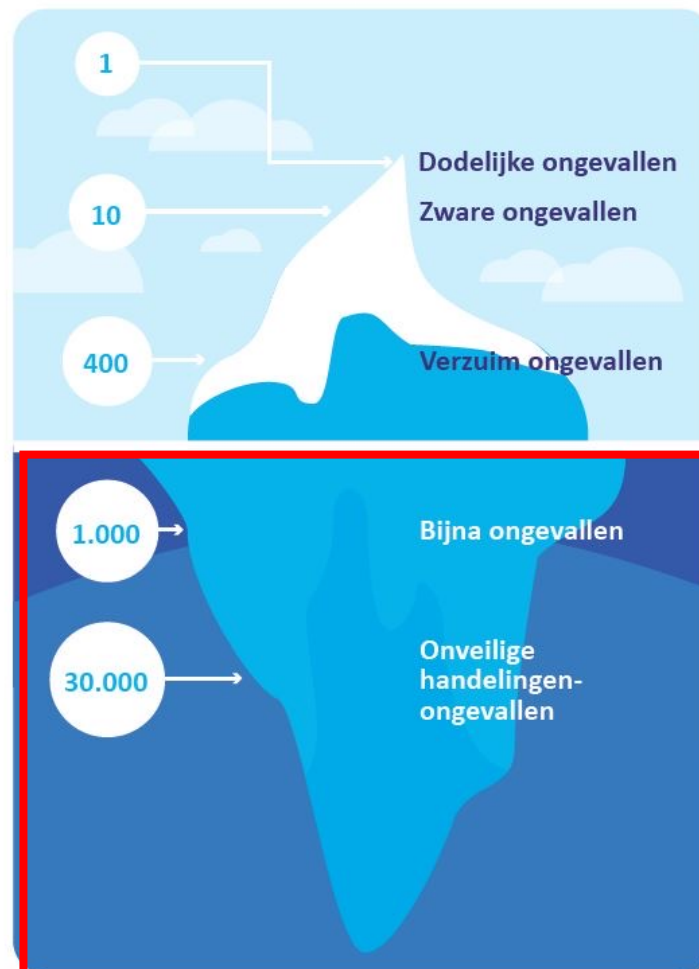
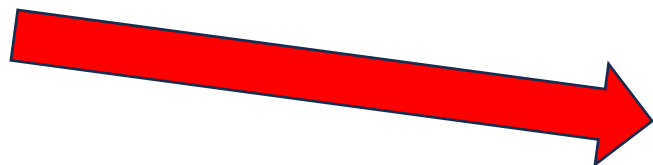
95%

Onbewust
Snel
Automatisch
Elke dag beslissingen
Fout gevoelig

Waar aandacht voor?

De IJSBERG

Hoe 'spreek' je elkaar hierop aan?

1. Elkaar *bewust* maken van **Systeem 1**

- Weet dat snelle beslissingen niet altijd tot goed gedrag leidt.
- Weet dat je risicoschatting vaak korte termijn gericht is.
- Als individu heb je minder informatie tot je beschikking dan als team.

SYSTEMEEM 1

Intuïtie & Instinct

95%

Onbewust
Snel
Automatisch
Elke dag beslissingen
Fout gevoelig

Hoe 'spreek' je elkaar hierop aan?

2. Gebruik systeem 1

- *Routines*

- Efficiënt en past goed in het (eigen) proces
- Medewerkers zelf de routine laten veranderen
 - 'What's in there for me?' (intrinsieke motivatie)

- *Werk omgeving*

- Kopieergedrag
 - Zet medewerkers in die het al goed doen om als ambassadeur van het veilige werk te functioneren
 - Laat het goede voorbeeld zien als directie en leidinggevenden

- Geef medewerkers 'eigen regie; Laat medewerkers zelf vertellen hoe ze veilig werken

- Nudging; werk met veiligheid symbolen op het werk.

SYSTEEM 1
Intuïtie & Instinct

95%

Onbewust
Snel
Automatisch
Elke dag beslissingen
Fout gevoelig

Hoe 'spreek' je elkaar hierop aan?

3. Feedback

Beloon het goede gedrag

SYSTEEM 1
Intuïtie & Instinct

- Onbewust
- Snel
- Automatisch
- Elke dag beslissingen
- Fout gevoelig

Effecten beïnvloeden van gedrag

- Feedback op onbewust gedrag is 80% effectiever dan nog meer aandacht voor de 5% bewust gedrag;
- Het belonen van goed (on)bewust gedrag is 80% effectiever dan straffen van slecht (on)bewust gedrag.
- Complimenten
 - Individueel
 - Team
 - Positieve rapportages (wat heb je al wel bereikt)

Wat kan jij als werknemer doen?

- Ben je bewust van je onbewuste
- Geef het goede voorbeeld
- Sta open voor feedback van je collega's
- Geef zelf ook feedback
- Breng jouw ervaring en kennis in!
- Elke dag weer?
- Welke veiligheidssymbolen werken voor jou en je collega?

100%

Zo bouw je nieuwe veilige routines